

MINISTERSTVO VNITRA
Poradní sbor ministra vnitra
ke správnímu řádu

Závěr č. 63

ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 26. 11.

2007

- Vymezení představeného podle § 14 odst. 2 správního řádu v případech vedoucích představitelů územních samosprávných celků

O námitce podjatosti proti tajemníkovi obecního úřadu rozhodne podle § 14 odst. 2 správního řádu starosta obce. O námitce podjatosti proti starostovi obce rozhodne v přenesené působnosti krajský úřad, v případě hejtmána kraje a ředitele krajského úřadu rozhoduje v řízení vedeném v přenesené působnosti věcně příslušný ústřední správní úřad, v řízení vedeném v samostatné působnosti Ministerstvo vnitra.

Odůvodnění:

Poradní sbor se zabýval otázkou aplikace § 14 odst. 2 správního řádu, konkrétně určením *služebně nadřízené úřední osoby nebo toho, kdo má obdobné postavení (dále jen "představený")* v případech, kdy námitka podjatosti směřuje vůči tajemníkovi obecního úřadu nebo starostovi obce, případně proti řediteli krajského úřadu nebo hejtmánovi. Tato otázka není řešena v ustanoveních upravujících příslušnost k rozhodování o námitce podjatosti v rámci obecního (ustanovení § 148 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích /obecní zřízení/, ve znění pozdějších předpisů), ani krajského úřadu (ustanovení § 94 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích /krajské zřízení/, ve znění pozdějších předpisů). Obdobnou úpravu obsahuje i ustanovení § 119a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, kterým se tento výklad sice dále nezabývá, ale závěry zde obsažené lze vztáhnout i na příslušné představitele Hlavního města Prahy a městských částí.

Určení představeného tajemníka obecního úřadu je jednoznačné, je jím starosta obce. U starosty lze vztah služební nadřízenosti vůči tajemníkovi obecního úřadu dovodit především z ustanovení § 109 odst. 1 obecního zřízení, podle kterého je starosta *v čele obecního úřadu*, přičemž součástí obecního úřadu je i tajemník. Dále starosta podle § 103 odst. 3 obecního zřízení *jmenuje a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu*, a podle § 103 odst. 4 písm. i) obecního zřízení *plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu*. Tajemník obecního úřadu je podle § 110 odst. 2 obecního zřízení *odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné působnosti i přenesené působnosti starostovi* a je povinen plnit úkoly uložené mu starostou (§ 110 odst. 4 písm. b/ obecního zřízení).

V případě starosty a hejtmana je situace o něco složitější. Tyto osoby lze považovat za vedoucí správních orgánů, nikoliv ovšem orgánů ústředních, ustanovení o podjatosti se proto použijí, § 14 odst. 6 správního řádu se na ně nevztahuje. Představený, tj. jediná osoba, která by jim byla služebně nadřízená, nebo měla obdobné postavení, jak předpokládá § 14 odst. 2 správního řádu, zde neexistuje, rozhodovat tedy bude „služebně nadřízený“ orgán. Za takový orgán nelze považovat zastupitelstvo územního samosprávného celku, které sice starostu (hejtmana) volí a odvolává (§ 84 odst. 2 písm. m/ obecního zřízení a § 35 odst. 2 písm. n/ krajského zřízení), to však podle našeho názoru samo o sobě nepostačuje k závěru, že je zde dán vztah obdobný služební nadřízenosti. Tento závěr nemá oporu ani v žádných jiných ustanoveních obecního a krajského zřízení. Za této situace je jediným možným východiskem, aby námitku podjatosti posoudil nadřízený správní orgán podle § 178 odst. 2 správního řádu. O námitce podjatosti směřující proti starostovi rozhodne tedy v krajský úřad, který je nadřízeným správním orgánem orgánu obce. Vykonává-li krajský úřad vůči orgánům obce jednajícím v samostatné působnosti funkci nadřízeného orgánu podle správního řádu, musí jít z jeho strany o výkon přenesené působnosti, což platí i pro rozhodování o podjatosti starosty. Vztahy mezi obcemi a krajem při výkonu samosprávy jsou totiž vztahy spolupráce (viz § 14 odst. 4 krajského zřízení), nikoliv vztahy nadřízenosti a

podřízenosti, jak vyplývá též z čl. 104 odst. 2 Ústavy, krajský úřad tedy o námitce podjatosti starosty rozhoduje usnesením vydávaným přenesené působnosti. O námitce podjatosti směřující proti hejtmanovi rozhodne v řízení vedeném v přenesené působnosti věcně příslušný ústřední správní úřad, v řízení vedeném v samostatné působnosti Ministerstvo vnitra.

Pokud je vznesena námitka podjatosti proti řediteli krajského úřadu, bude o podjatosti rozhodovat opět věcně příslušný ústřední správní úřad (pokud jde o řízení v přenesené působnosti) nebo Ministerstvo vnitra (pokud jde o řízení v samostatné působnosti).

O podjatosti ředitele krajského úřadu nemůže rozhodovat hejtman, neboť podle ustanovení

§ 68 krajského zřízení není hejtman součástí krajského úřadu (krajský úřad tvoří ředitel a zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu. V čele krajského úřadu stojí ředitel.). Je sice pravda, že ředitel krajského úřadu je dle § 69 odst. 1 krajského zřízení odpovědný hejtmanovi za plnění úkolů svěřených krajskému úřadu v samostatné a přenesené působnosti a dle § 69 odst. 2 písm. i) plní úkoly uložené mu mj. hejtmanem, avšak vzhledem k tomu, že hejtman není součástí krajského úřadu, není možno, aby v rámci krajského úřadu činil jakékoliv procesní úkony (a tedy nemůže ani rozhodovat o podjatosti ředitele krajského úřadu). V případě, kdy by hejtman o podjatosti ředitele krajského úřadu rozhodoval a rozhodl kladně, nebylo by možno, aby v probíhajícím řízení pokračoval kdokoliv z daného krajského úřadu, avšak ani by nebylo možno postupovat podle § 131 odst. 4, neboť v rámci působnosti hejtmana je vždy pouze jeden kraj a tedy i jen jeden krajský úřad a není tedy možno pověřit projednáním a rozhodnutím ve věci jiný správní úřad v jeho obvodu.

Výjimka, kdy hejtman prakticky kraj spravuje a krajský úřad nemá žádnou působnost, je v rámci plnění úkolů krizového řízení, neboť dle ustanovení § 14 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, neboť veškeré úkoly zde stanovené vykonává hejtman.

V případech, kdy bude rozhodnuto o podjatosti tajemníka obecního úřadu, bude možné, aby starosta obce, který stojí v čele obecního úřadu a není zároveň osobou ve vztahu podřízenosti k tajemníkovi, určil podle § 14 odst. 4 správního řádu sám sebe úřední osobou za vyloučeného tajemníka. Nadřízenost starosty vůči tajemníkovi obecního úřadu (viz výše) není totiž sama o sobě důvodem pro vyloučení z projednávání a rozhodování věci pro podjatost. V případě, že bude shledána podjatost starosty, hejtmana nebo ředitele krajského úřadu, nebude možné určit jinou úřední osobu, která není k vyloučenému ve vztahu podřízenosti. Nadřízený správní orgán tak na základě § 14 odst. 4 správního řádu bude postupovat podle § 131 odst. 4 správního řádu, tedy pověří projednáním a rozhodnutím věci jiný věcně příslušný podřízený správní orgán ve svém obvodu, jehož správní obvod sousedí se správním obvodem nezpůsobilého správního orgánu.